

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ИСТОЧНИК

ДУХОВНИ ЧАСОПИС

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЈЕТНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКО-ПРАВОСЛАВНОГ СВЕШТЕНСТВА
И ПАРОДА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ.

Год. XIII.

Сарајево, 15. априла 1899.

Бр. 7.

ВЛАСНИК:

ЊИХОВА ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА СРПСКО-ПРАВОСЛАВНИ БОСАНСКО-ХЕРЦЕГОВАЧКИ
АРХИЈЕРЕЈИ.

УРЕДНИК: ТЕОДОР ЈУНГИЋ, ПРОТОЈЕРЕЈ.

ЗВАНИЧНО.

Васељенска патријаршија.

Број 1199.

КОНСТАНТИН,

милошћу Божјом Архиепископ Цариграда, новог Рима и васељенски патријарх.

Преошвештени Митрополите босански и пречасни егзарше све Далмације, у свештоме Духу возљубљени брате и саслужитељу наше Смијерности, Господите Николају! Благодати буди вашему Преошвештенству и мир од Бога.

Ђуро Даниловић, из села Ступне, епархије ваше обратио се Нама, молећи да му дозволимо, да може у брак ступити са Милицом Ерцеговом, јер му је то ваше Преошвештенство због постојећег сродства у V. степену двородном забранило. Нека је знао вашему Преошвештенству, да смо и Ми молбу ту одбили, јер је противна постојећим канонима свете наше цркве, те извјештавало о том Ваше Преошвештенство и препоручујемо вам са овом синодалном одлуком, коју ћете доставити реченоме Ђури Даниловићу, да истог архиепископом својом влашћу при

морате, да од даљег брачног сношаја са реченом Милицом Ерцеговом одустане, јер то света црква никако дозволити не може.

А Божја благодат и многа милост нека буде с вама.

Године 1899. марта 9.

Константипопољски

Константин,

љубазни у Христу ваш брат с. р.

Српско-православна АЕМ. консисторија Дабро-босанска.

Број 1035. ех 1899. М.

Окружница.

Пречасном, српско-православном парохијском свештенству Дабро-босанске епархије.

Упозоравамо Наше пречасно парохијско свештенство на горе изложено патријаршеско-синодалну одлуку од 9. марта 1899. број 1199., и упућујемо га, да и оно сваком згодном и даном приликом упозорава своје парохијане и обавјештава их, да у будуће нико и не предузима склапање брака у петоме степену двороднога сродства, нити да своје молбе, ради дозволе брака у томе сродству и степену, узалудно подноси овамо, јер се, као што се види уважити не ће моћи.

у Сарајеву, 5. априла 1899.

АЕ. и Митрополит Дабро-босански:
Николај, с. р.

Српско-православна АЕМ. консисторија Дабро-босанска.

Број 638 ех 1899.
Р. Ш. бр. 164.

Окружница.

свему српско-православном свештенству епархије Дабро-босанске.

Неколико пријава стигло Нам је, да су немарношћу родитеља, а мјестимице и самијех свештеника, новорођена дјеца у овој Епархији некрштена умирала, те смо немарнима и казну за то одређивали.

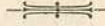
Најновији случај у једној парохији епархије Наше, побудио Нас је, да и овога пута опоменемо подручно Нам парохијално свештенство, да св. тајну крштења обавља на први позив својих парохијана без одлагања, а вијерне опет позивамо, да одмах новорођенчад носе свештенику на крштење, како не би гријех на души својој и велику

одговорност пред Богом попијети морали, ако би дијете случајно некрштено умрло.

у Сарајеву, 1. априла 1899. године.

АЕ. и Митрополит Дабро-босански:
Николај, с. р.

Српско православна АЕМ. консисторија Дабро-босанска.

Број 820

Р. III. бр. 214 ex 1899.

Окружница.

Свештеник, Стеван Бера, из Приједора, истоименог протопрезвитерата, осуђен је у данашњој сједници Епархијске консисторије, ради тешких каноничких престапа почињених у парохијама приједорског и костајничког протопрезвитерата почевши од год. 1885. до данас, а тако исто ради свог нецрквеног живота и владања на одлучење од Епитрахиља, са забраном на неизвјесно вријеме од сваког даљег свештенодјејства у области епархије Дабро-босанске, што се свему парохијалному свештенству знања и предохране ради овим путем саопштава у Сарајеву, 1. априла 1899. год.

АЕМ. консисторија Дабро-босанска.

Српско-православна АЕМ. консисторија Херцеговачко-захумска.

Број 291, из 1899.

Реферат I. бр. 146.

Окружница.

Свему пречасном православном српском парохијском свештенству Херцеговачко-захумске епархије.

Сходно окружници Високе зем. владе у Сарајеву од 19. фебруара (3. марта) 1899., бр. 17592/I, упозорује се парохијско свештенство, да добро припази, које пензионисане официре може слободно вјенчати, без претходне дозволе војне власти, а које не.

Они официри, који су умировљени, могу се без претходне дозволе своје војне власти вјенчати, ако им је у њиховом односном декрету, њихово мировинско стање означено као „немоћно“ (инвалид).

Они официри пак, којима је пригодом умировљења у односном декрету уврштено „за случај мобилизације прибиљежен за мјесну службу,“ не смију се вјенчати без претходне дозволе војне власти.

У сваком декрету изданом од ратнога министарства у погледу умировљења официра види се, под којим је увјетима стављен у пензију и то:

- а) за четну службу у војсци не способан, а за мјесну службу способан; или

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

- б) као немоћан (инвалид); или
 в) као немоћан и за службу у оружју при народном устанку неспособан; или
 г) као немоћан за сваку службу при народном устанку неспособан умривљен.

За официре означене под тачкама: б) в) г) није нужна вјенчања ради претходна дозвола војне власти; док се под тачком а) означени не смију вјенчати без дозволе војне власти.

Ова паредба ступа одмах у живот и ће се има свештенство строго придржавати.

Из консисторијске сједнице.

У Мостару, 4. марта 1899.

АЕ. и Митрополит Херцеговачко-захумски:

Серафим, с. р.

Из АЕМ. консисторије Дабро-босанске.

Рукоположења. Симо Беговић, богослов, рукоположен је у Сарајеву 28. фебруара о. г. за ђакона, а 6. марта о. г. за презвитера и постављен је привремено за пароха у парохији Рујничкој, у протопрезвитерату Бихаћком.

НЕЗВАНИЧНО.

Хришћанско васпитање за првих пет вјекова (33.—476.)

(Наставак.)

Наука првих Хришћана, у колико ми знамо, ограничавала се само на религијозно поучавање. И то је сасма појмљиво. Они нијесу могли, без опасности по душу и тијело своје, посјећивати незнабошке школе свога времена, а с друге стране незнабошка знаост и наука, у сравњењу са оним духовним насладама, које је њима Јеванђеље пружало, није могла имати за њих никакве привлачне силе и снаге. А при томе наука незнабошка престала им је потребном бити, особито од онога момента, када су они потпуно усвојили нову систему те тиме, тако рећи, истиснули себе из сваке људске заједнице. Ако су они, како неки тврде, ученике своје случајно и упознали с производима незнабошких аутора, то је могло бити само из неких личних и посебних интереса, и то упознавање с незнабошким писцима вршило се уз тако строг надзор и тако опрезно и смотрепо, чему нам је доказ

онај ревностан и свијетао живот њихов.¹⁾ Па ипак не можемо претпоставити, да је настава првих обраћеника у вјеру, била сасма суха, слаба и површна. У монументалном дјелу Де-Росија о катакомбама видјети се може, у чему се то учење хришћанско састојало. Оно је обухваћало све битне тачке догматичког богословља, — учење о Богу Творцу, св. Тројици, анђелима, историју човјека и његова пада, главне догађаје и личности из Старог Завјета, долазак Христа, тајне и главне догађаје из Његова живота, четири Јеванђеља, историју пресвете Богородице, учење о цркви, седам тајана и апостолски символ вјере. Све то, па и ово, што се односило на хришћанске врлине, подвиге древних мученика и литургијске обреде тога времена, — све се то брижљиво и особитом пажњом дјеци предавало, те да би се снажније и јаче у душу и срце њихово урезало, цртало се све то тајанственим линијама по зидовима и диптихама ових подземних станова. Заиста, живот старих Хришћана не бјеше увијек подједнак. Буре нијесу сваки дан бјесниле, гоњења не бјеху стална, сваки град не бјеше као Рим, Јерусалим и Антиохија, и, колико је нама познато, стање Хришћана у неким крајевима и мјестима доста добро бјеше, чему нам је доказ слободно кретање и живот њихов, као и слободно ширење учења њихова. Но ако ми у васпитну животу њихову не видимо и не налазимо трагова школа у правом смислу те ријечи, ипак можемо да разликујемо у почетку двије особине, које су знатну улогу играле у историјском развијању хришћанског васпитања за позније вијекове. Ми разумијемо ту опште, заједничко живљење, помоћу кога су апостоли и њихови непосредни пријамници епископи скупљали око себе ученике, а често и чланове њихових домова, поглавито оне младе људе, које су они изабрали, као најзгодније и најприкладније за свештенослужење. У правилнику заједничкога живљења не треба гледати почетак оног принципа, из кога се развило монаштво, него тако у обичају скупљања ученика не треба гледати предзнак оној системи, која је, прежививши разнолике форме, најпослије довела до епархијалних или катедралних школа средњевјековних и до семинара најновијих времена.²⁾ Све, што

¹⁾ О овоме су се већ у четвртм вијеку препирали оци цркве међу собом. Но тврдње тога времена, које иду у прилог тобожњем изучавању незнабошких аутора, немају за прве године хришћанске ере никакве сталне и сигурне основе.

²⁾ Заједничко живљење у првих Хришћана не бјеше само резултат потребе и ради узајамног тјешења и одржања због силних гоњења, која су у то вријеме они тријели, но уведено бјеше ради подражавања самом Спаситељу, који је скупљао у тијесну заједницу апостоле Своје, а за тим и све, ученике Своје, којима Он бјеше и Отац, и вођа и учитељ. У пустињи, на мору, на гори, у храму по путевима скупљао се око Њега „гомилама“ свијет и идеја заједничкога живљења тако се силно и нагло ширила, да су и сами пустињаци, за дуго до појаве монаштва, осјећали неопходност њену и у извјесним тренуцима скупљали се на заједничку молитву, читања и благочестиве разговоре. Видимо, да се заједничко живљење установљује и међу свештенством, те с тога блажени Августин и може с пуним правом да одговара на нападаје Донатиста, да „и ако је назив манастира нов, али начин живота, кога се ми држимо, савремен је самом Хришћанству“. Слично су томе и апостоли купили

можемо да у погледу васпитања у првим данима цркве докучимо, своди се на ово: васпитање се састојало у тајном поучавању дјеце и оглашених у правилима вјере, и то кад су, и гдје су прилике за то погодне биле, а свршавало се и обављало у потајним школама, које су се концентрисале око апостола и првих епископа и којима цијељ потпуно црквена бјеше.

Прво отступање од искључиво домаћег метода у школском образовању, које дотле владаше, налазимо ми тек у цвјетајућем периоду, александријских школа, које су стајале под управом св. Пантена, дакле у години 181. послје Христа. Те катихетичке школе, како их обично називају, постојале су на сто година прије Пантена. Постапак свој, по свједочанству бл. Јеронима, воде оне од св. Марка Јевангелиста, који је, у вријеме кад се апостоли по свијету разишли, послан био од апостола Петра да у Египту проповједа. Он је дошао у Александрију седме године царавања Неронова, дакле 60. год. послје рођења Христовог. У то је вријеме „дивна Александрија,“ како је називаху, била не само један од најглавнијих трговачких центара свјетских, него и столица и главно мјесто литерарно. Потоци источне и западне цивилизације у њу се сливали, доносећи собом плодове вјековног, друштвено-политичког прогреса. Поносити Римљани, цивилизовани Грци, богати Јудеји, трговци из Сирије, Индије, Арапске и Етиопије, као и урођеници Египћани пријатно су се осјећали у тој богатој вароши и користили се многобројним преимућствима, која је једино та варош и могла дати њима. Но није само материјално благостање подигло славу њену по читавом свијету. — Школе њене и академија¹⁾, које су посјеђавали ученици и млади „литерати“ са свију страна свијета, још су више славу њену узнијеле. Њене школе бијаху извор оног пространог и дубоког умног образовања, које се огледа у умном развићу њених многих знаменитих научника. Литература, умјетност и наука и све оно, што је предмет слободног образовања, — све се то у њима предавало, тако, да је Александрија са знаеомшћу својом утјецала јако и на сва позција столећа. Под заштитом првих птолемејеваца и док римски јарам није помрачно блесак старе славе Александријске, користила се у њој ученост грдном славом свјетском, старе философске системе достигле су под благотворним покровитељством владалаца потпуни развитак свој. Идеје

око себе младе ученике своје, одређене да им помажу, а касније да их у служби њиховој замијене. Познато нам је, да је апостолу Петру помагао одабран скуп ученика, од којих су нама познати св. Марко, св. Климент, Еводије и Лян. А само предање пак чува нам спомен многобројних ученика апостола Јована, наиме Поликарпа и Папија, који су заједно с њиме живјели у Египту, гдје је он провео пошљедне године живота свога.

¹⁾ О Александријској академији или музеју види Newman's Historical Sketches, vol. III. c. VIII.; такође Allié's Church and State, p. 345. О стању цркве александријске види Newman's Arius sect. III.

Платона, теорије Аристотелове, мистички рационализам Филонов, новоплатонске будалаптине Амонија Сака и Плотина, налазиле су у средини њеној погодном земљишту и атмосферу за развиће своје. Једино само хришћанство у том умном покрету није још имало учешћа и мјеста, но и оно се утврдило тамо доласком св. Јевангелиста Марка.

Како смо већ напоменули, обучавање и настава, ушљед угрожавајућих опасности, вршила се у хришћана потајно, и то не само у Риму, но и у провинцијама и свугдје, камо је само, благодарећи ревности и прегалачку духу првих обраћеника, име хришћанско допрло. Па и св. Јевангелист Марко — како изгледа — држао се тога мудрог правца. Шесте године након доласка његова у Александрију т. ј. год. 66., а тридесете од како се апостоли по свијету расуше и разиђоше, наступило је прво опће гоњење, те, без сваке сумње, да је то опомењено и хришћане, који живише у Александрији, томе космополитском центру, да и сувише смотрени и обазриви буду, због чега су они и вјеру своју у потаји исповиједали, док та бура прешла није. И ако немамо историјских података и свједочанстава, ипак се може без икакве сумње закључити, да су се те катихетичке школе нагло стале множити од тога времена, и по свему истоку ширити, поглавито, када се у Александрији катедра епископска засновала. У вријеме бл. Јеронима, а крајем четвртог вијека, год. 375., владало је предање, да је св. Марко сабрао око себе лијеп број одличних учењака, како на пољу духовне тако и на пољу свјетске знаности. Он их је још својим знањем и науком усавршио и послао их, да шире и утврђују ону науку, коју од њега добише и да организују сличне школе и по другим мјестима. Немамо разлога и повода, да ово предање одбацимо. Многобројне школе, које на стољеће касније — а за мирно доба — једно за другом пониклоше и по главним градовима Египта, Сирије и Арапске, бјеху све по александријском обрасцу устројене и многи одлични обраћеници из незнабоштва необично су их уносили и указивали не само на то, да су те школе постојале, но и на то, како је предавање у њима темељно, што је плод многогодишњих труда и систематског развића. Оне су дале спремних учењака, који су у стању били да ступе у борбу са незнабошцима и отворено да ударају на сујевјерје и филозофију њихову. Што се тиче самог метода предавања, којим су се служили св. Марко и пријамници његови до св. Пантена, т. ј. за првих сто година, немамо о томе историјских дата. Истраживачи овога, не с малом вјероватношћу, казују, да метод, ако и није био увијек савршен и вазда једнак, ипак је доста лично на онај метод, којим се служили хришћански учитељи у Јерусалиму, а о коме имамо довољно свједочанстава, која нам казују: „да

су се оглашени скупљали у притвору цркве, мушки од женских одјелено сједили, а учитељ стојећи да је предавао.“ Предмет предавања вазда се ограничавао на учење вјере, које се излагало катехетички или апологетски, и како изгледа нијесу у томе даље ишле прве школе ни у Александрији, ни по другим мјестима.

(Наставиће се.)

Религијозно-морални листићи.

Намијењено православној епиској младежи и сваком Хришћанину.

Превео и попунио: Јован Петровић, свештеник-катихета и професор у Загребу.

Гдје си Ти, Господе?...

Ја сам с вама у све дане до сзршетка вијека (Мат. 28. 20).

А гдје си Ти, Господе?... Та ми Те тражимо тако често: тако је много невоље у свијету!... Ево на примјер, један несрећни човјек говори: „Ја сам био богат, сад сам све изгубио и постао скоро просјаком; е богатством сам изгубио и пријатеље; они ме оставише, као што и српска пословица каже: „Неста блага неста пријатеља“; сродници ме избјегавају: постао сам им тежак; знанци ме жале и изразују ми своје сажалење, но боље би било да ми и не говоре... Моји непријатељи — једини непрестају ме гонити, други се задовољују презирним осмијехом, али би вољели да ме гоне као и прије... Морам се постојано дан и ноћ трудити, да прибавим себи комадић хљеба, да не пружам руке за милостињом, а уз то сам и болестан; све ме боли, од главе до пете, толико дуго већ не остављам постеље. За цијело то вријеме бавим се само једним послом: мислим о мом положају... мислим, мислим... А што је овдје — на срцу? Боже мој, Боже мој!“ ...

„А ја, говори ево други, грјешан сам човјек. Давнашња зла склоност прешла је мало по мало у страст. Сад јој се више не могу противити. Више пута ја не мислим никако на њу и грјешим хладнокрвно, али ме више пута савјест тако гризе, на срцу ми је тако тешко, да мислим да ћу свиснути... Ја радим ружно, — то ја знам и осјећам; људи имаду право да на ме претом показују, — и то ја знам. Господ гледа на мене с гњевом и жалошћу, и то ја знам... Ја се често сам стидим, презирем себе... И при свем том ипак, закон, који се налази у удима мојима, противи се закону ума мога и окова ме законом грјеховним. Послије свега тога ипак се ја, могу рећи као пас, враћам на своју бљувотину. Више пута се догађа, да би бјежао сам од себе. Но куда и како?! Или да се предам сасвим безакоњу на жртву, на жртву

ђаволу и погибији, и да престанем и мислити о томе?!... Те мреже тако су ме спутале, да се не могу сам избавити... Шта да радим? Боже мој! Боже мој? Гдје си Ти?"...

И без тешких гријеха, и без великих несрећа, сви смо ми доста грјешни, доста несрећни. Те свакодневне неугодности, те неиспуњене наде, ти непрестани губици — с једне стране, а с друге — те непрестане погрјешке, грјехопадања, те честе неправичности наше у одношају према ближњима, то вјечно самољубље, та постојана хладноћа у одношају према Богу: ми тако мало мислимо на Њега, тако мало чинимо што Му је угодно, тако често заборављамо на вјечност... Тко од нас смије рећи, да стоји на правом путу, на коме треба да стоји човјек хришћанин? Тко може рећи, да је спокојан и задовољан са својом судбом? Због тога се и догађа често, да све на свијету мрзимо. Погледаш ли у свијет Божји? — он нам не да ништа, или даје само за то, да нам одузме и да нас раздражи; погледаш ли на људе? — Господ је с њима, ми сами нијесмо бољи од њих; погледаш ли на себе? Тамо је тако пусто, тако мрачно... Таштина над таштинама, све је сујета!... Ко ће ми дати крила, да полетим и отпочинем? Боже мој, Боже мој! Та гдје си Ти, гдје си Ти Господе?...

Ево ја сам с вама у све дане до свршетка вијека, амин. Тражите и наћи ћете!

Тко у душевној тузи хоће да тражи Господа, нека прије свега зна, да је по ријечима апостола, Господ близу (Ф. 4. 6). Господ није далеко ни од једнога између нас. Само Га потражи приљезно и тамо, гдје га треба тражити. — Прије свега, затвори се у своју клијет и помолити се Оцу небесному тајно. Не бој се: Господ ће видјети, чуће твоју тајну молитву, и платиће ти јавно. — Или још боље — дођи у дом Божји; не гурај се тамо да дођеш напријед: овдје ћете узнемирати људско љубопитство; стани тамо, гдјегод у углу, побожно падни на земљу и реци: „Господе! дошао сам да те овдје потражим. Жалосна је душа моја!...“ Гдје су два или три сабрани у име моје, ондје сам ја међу њима (Мат. 18. 20). Господ је несумњиво овдје; Он ће се показати и твоме срцу — без сваке сумње. Или, ако си ти човјек имућан, иди, потражи Господа у казоници, болници, убогој кућици, гдје влада глад и сиротиња, или болест, или душевно растројство, или све то скупа; пружи руку помоћи несрећнику; ејети се да онај, ко даје сиротињи, позајмљује Богу; што учиниш Ти једному од ових малих, чиниш Господу, — скупа са сиромасом пружа теби руку сам Господ, једну пружа другом благосља. — Или, ако си малодушан, ако те савјест узнемирује, иди к твом духовном оцу, реци му:

„Оче! Бог постоји — вјерујем; али шта да радим? Ја сам несрећан, грјешан човјек, тражим Бога а не налазим Га, вичем за помоћ и не добивам помоћи... Таки тешки часови наплазе на мене, часови очајања и маловјере; утјеши ме, оче, опамети, опрости...“ И кад отац духовни подигне над твојом главом руку да те благослови, у том часу благосиља тебе и разрјешава сам Господ. — Је ли ти то мало? Опет иди у храм Божји. Кад се отворе двери и служитељ Божји рекне: „*Господи, помози мојим вјерујем!*... И сам ће Господ одговорити твоме срцу, одговориће у толико, да ћеш у томе савршено убојећен бити, да Христос Спаситељ и по вазнесењу живи не само на небу него и на земљи, да Га ми можемо и видјети и опипати Га, и шта више, примати Га у себе, у своје срце, — да ријечи Његове нијесу лажне: *Ево стојим на вратима и куцам: ако ко чује глас мој и отвори врата, ући ћу к њему и вечераћу с њиме, и он са мном* (Апок. 3. 20). *Ево, ја сам с вама у све дане до свршетка вијека, амин.*

Ријеч на Благовијести.

Пречиста Дјева Марија од малоће своје живјела је у Јерусалиму васпитајући се у храму јерусалимском. Када је у дјевојачки узраст ступила, остави она свети град, и пресели се у град Назарет у дом сродника и обручника свога — праведног Јосифа, гдје настави свети и богоугодни живот свој.

Једнога дана баш кад је душу своју кријепила читањем пророчких књига, спусти се пред њу са небеских висина вјесник Божји — арханђео Гаврило и поздрави је овим поздравом: *радуј се благодатна, Господ је с тобом, благословена си ти међу женама!* Смирена дјевојка Марија, кад виђе арханђела и кад чу од њега — вјесника Божјег — ове чудне ријечи, смути се, размишљајући у себи, шта би овај чудан поздрав значити могао. Но арханђео видјевши је смућену и збуњену, охрабри је и поче јој испоручивати радосну вијест о зачећу и рођењу сина овим ријечима: *Не бој се Маријо, јер си нашла милости у Бога. И зачећеш и родићеш Сина, и нарећи ћеш му име Исус. Он ће бити велики и назваће се син највишега, и даће му Бог престо Давида оца његова, и цареваће у дому Јаковљеву завјек, и царству његову не ће бити конца.* Пречиста Дјева, која је важљубила чистоту дјевичанског живота и положила објет, да ће до смрти своје остати дјевојком, кад чу вијест ову о зачећу и рођењу сина, зачуђена запита арханђела: *како ће то бити, кад не знам за мужа?* Како могу зачети и родити, кад мужа немам? како ћу бити матером, кад сам обрела да ћу вјечито остати дјевојком? Ангел јој рече, да ће она зачети и родити сина, и опет остати дјевојком, јер она не ће зачети као што друге жене зачињу, него ће зачети силом и наптијем светог Духа, и родиће не обичног човјека, но Сина Божја. *Дух свети — рече он — сићи ће на тебе и сила највишега осјениће*

ше: за то и оно, што ће се радиши биће свето и назваће се Син Божји. А да би анђео Господњи још боље увјерио пречисту Дјеву, да ће се ова блага вијест његова заиста испунити, спомену јој тетку њену — Јелисавету, која бјеше нероткиња и која се такођер по вољи Божјој спремаља већ да постане матером. Примјером овим хтио је арханђео да посвједочи свемогућство Божје, јер „идѣже доцѣтъ Богъ, покѣждѣтъ и гитѣтъ оутѣкъ.“ У смирене Дјеве Марије ишчезе сад свака сумња. Испуњена најдубљом вјером и неописаном радошћу, она с покорношћу вољи Божјој и са највећом смиреношћу одговори арханђелу Гаврилу: *Ево слушкиње Господње, нека ми буде по ријечи твојој!* И испоручивши поруку Свевишњега отице од ње вјесник Божји, а Пречиста у утроби својој заче Спаситеља нашега Исуса Христа.

Богољубазни Хришћани: Мало час рекосмо, да се пречиста Дјева смирено покорила вољи Божјој, да буде матером сина Божјега. Но није она само овај пут посвједочила своју смиреност. Смиреност бјеше се срасла с њеном блаженом душом. Смиреност бјеше главно својство, којим се пречиста Дјева одликовала цијелог свог живота на земљи. Смиреност је она своју показала пред вољом својих родитеља, да иде у храм Јерусалимски да се тамо васпита. Смиреношћу бјеше она испуњена у васпиталишту свом у Јерусалиму. И кад су првосвештеници, по вољи Божијој, тада кад је навршила 14. годину живота, упућивали је, да остави храм јерусалимски и пође у Назарет и настани се у кући обручника свога, осамдесетгодишњег старца Јосифа, који ће водити даљу бригу и старање о њој, — она се и тада у великој смирености својој склонила, да се растави са врло љубљеним васпиталиштем својим и иде у Назарет обручнику своје.

Јест, Богољубазни моји! лијепа је то црта, лијепо је то својство: смиреност! Чујте, како св. Писмо дивно говори о смирености: *Господ је близу оних, који су скрушена срца, и помаже онима, који су смирена духа* (Псалам 34, 18.)... *Срце скрушено и смирено Бог не ће понизишити* (Псалам 51, 17.). *Господ погледа на молишту смирених, и не понизити њихове молишве* (Псалам 102, 17.)! А сјећате се ваљада, како оно Господ Исус Христос завршује причу о Митару и Фарисеју, преузносећи смиреност овим ријечима: *сваки, који се подиже понизиће се; а који се понизује (смирава), подигнуће се.* (Лука 14, 11.) А св. апостол Јаков вели, да *Бог смиренима даје благодат* (4, 6.).

А знате, шта онај Златоусти бесједник црквени каже за смиреност! *Смиреност је добродјетелъ — вели он, — која је узрок сваком добру.* (Бес. 5. на посл. Филипљанима гл. 2.) и даље, да *од смирености нема већег блага* (Бес. 65. на Мат.)!

А св. Тихон задонски истиче нам и знаке, по којима се познаје смирен човјек. Смирен је вели он, који себе за најгрјешнијега сматра; који никог не презире и не осуђује, већ само на себе пази; који се клони славе и хвале; који јуначки трпи презирање; који са подлим људима поступа благо; који је добровољно послушан не само вишем но и нижему од себе; који без нужде не говори, и кад говори, говори кротко и мирно! Па онда завршује: *Ово је до душе низак пуш, али он до високог ошчасива — неба — води! Ако хоћеш да дођеш у то ошчасиво, а ти иди шим пушем!*

Како су ово б. м. дивни савјети, утјешне ријечи!

Па пођимо и ми, драги моји, тим путем кротости и смирености, који нам слади св. Писмо и препоручује јерарх руске цркве — свети Тихон! А узором смиренога и кроткога живота нека нам вазда буде пречиста Дјева Марија, којој нека буде свака слава, част и поклоњење, амин!

Л. Б.

Герман Опачић, владика бачки.

(Животописна црта.)

Герман Опачић родио се 8. августа 1857. г. у Слабињи у Хрватској од родитеља Марка и Софије. Отац му тада бијаше свештеником слабињским, а доцније поста парохом и окружним протопрезвитером у Војнићу, гдје га је таковога 1890. и смрт снашла. Мати му је умрла још млада.

На крштењу доби име Милан.

Кад је млађани Милан свршио основну школу у мјесту свога рођења, настави науке у државној гимназији загребској и доврши их у српској гимназији новосадској 1877. год. По свршеној гимназији оде у Беч, гдје је 2½ године слушао правничке науке. Ту положи један државни испит, а ту је и као једногодишњи добровољац у војсци служио. Четири мјесеца бијаше војником и у окупацији Босне.

У јесен 1880. г. упише се у богословију карловачку, коју 1884. редовно сврши. По свршеним богословским наукама није одмах примио на се свештенички чин, него га као свршена богослова тадањи патријарх Герман постави за катихету на српској гимназији у Карловцима, у ком је својству послужио ревно и савјесно све до 1890. године. Но уз то се он 1889. прими и службе професора на богословији, и у овој служби истраје до 1891. године. Тек га с прољећа 1888. г. за монаха постриже игуман Амфилехије Јеремић у манастиру Кувеждину. По жељи његовој дано му буде у монаштву име Герман. Патријарх Анђелић 24. априла 1888. рукоположи га за јерођакона и постави за подбиљежника архиђејезалне конзисторије. Све ове службе и звања: катихетско, професорско и подбиљежничко, вршио је он савјесно и са пуно знања и вјештине.

Год. 1880. разријеша га тадањи администратор Василијон Петровић дужности катихетске и повјери му звање конзисторијалног биљежника.

Концем априла 1890. г. ступа на престо српске патријаршије Георгије Бранковић. За његово вријеме поче Герман брзо напредовати. 13. децембра 1880. г. произведен буде у чин протођакона, 6. октобра 1891. за архиђакона, 25. децембра исте године рукоположен је за свештеника-синђела, а већ 6. октобра 1892. за протосинђела. Тада имађаше уз своју редовну биљежничку службу да врши и ове почасне дужности: актуара патроната гимназијског, члана испитног повјеренства за полагање стјечајног испита у архиђејези и књижничара патријаршијске књижице.

Дне 18. октобра 1893. насмија се Герману особита срећа. Тога дана — кад слављаше своје крено име — би у синодској сједници као патријаршијеки протосинђел изабран за владикау бачког. Високим отписом од 11. марта 1894. Његово Величанство краљ Франц Јосиф I. потврди његов избор. 31. марта и. г. Герман положи у Бечу свечану заклетву на вјерност у руке Његова Величанства, и на Ђурђев-дан 1894. буде у карловачкој катедрали за епископа бачког посвећен, пошто је прије тога (19. марта) у саборној цркви карловачкој у чин архимандритеки произведен. Посвећење обавише: патријарх Георгије, владика карлштатски Михајило Грујић и владика темишварски Никанор Поповић. Дана 24. априла и. г. издана му је од патријарха грамата на епархију бачку на словенском језику, која је приликом његовога устоличења (15. маја 1894.) у саборној цркви новосадској на уста патријаршијског архиђакона Лукијана Богдановића народу и свештенству гласно прочитана.

У Н И В Е Р З И Т Е Т С К А Б И Б Л И О Т Е К А

Епископ Герман бијаше строг и праведан епископ. Савјесно је управљао својом епархијом. А да није својим доласком у Нови Сад донио собом уједно и клицу неизлечиве болести, која му је и умну и физичну снагу подгризала, могло се је надати, да би много користио својој епархији. Спреме је имао довољно. У јесен 1898. г. помрачи му се ум, њега одведоше у Беч у завод за умоболне на лијечење. Али болест његова бијаше такве врсте, да се није могла излјечити. На Богојављење 1899. немила смрт учини тој бољетици његовој — а уједно и животу његовом — крај. Епископ Герман умре у најбољој мушкој снази — у 42. години живота свога. Мртво тијело његово доведено је жељезницом из Беча у Нови Сад у суботу 9. јануара 1899., а сутра дан послје божанствене литургије у саворној цркви опојано и сарањено у капели на аљмашком гробљу. Није било балзамовано. На опијелу чинодјејствовао је владика будимски Лукијан Богдановић уз асистенцију многог свештенства обојега реда. С покојником се у говору опростио свештеник сентомашки Ђура Страјић, бивши његов друг из богословије. По налогу патријарха Георгија смрт владике Германа бијаше оглашена и у архидијезеци тродневним звоњењем у свима црквама, име његово убиљежено у диптихону сваке цркве и спомињано пуних шест недјеља на божанственим литургијама.

Покојник бијаше средње величине, прилично јак и доста развијен човјек, округла црномањаста лица са лијепим црним очима и обрвама, густом косом, лијепим црним брковима и ократком пуном — малко кудравом — брадом. Нарави бијаше мирне и врло ћутљиве, штоно веле — ријеч му бијаше скупа. Срце је имао добро. Љубио је самоћу. Но гласа за богослужење није имао.

Као богослов читао је много, а нешто је и писао, но то бијашу ситни, али врло духовити чланчићи. Сјећам се једног, који је носио наслов „На велики петак“, кога је он мислим 1884. у неком нашем листу у подлиску штапао, и који се одликовао красним мислима. Није ми познато, да је што послје као придврни калуђер, професор и епископ на књизи радио. У осталом није ни доспијевао.

Герман бијаше 16. по реду епископ бачки.

Од рода свога остави владика Герман послје себе на животу: рођенога брата Милорада, професора кр. реалне гимназије у Осјеку; рођене сестре: Анку Живковић, удову иза кр. порезног контролора и Милеву Брдар удану за ц. и кр. војним официјалом код интенданције.

Покој му души!

Єдинъ ѿ возлежавшихъ съ нимъ.

О вјерској поуци младежи, која не иде у школу.

(Извјештаји из Дабро-босанске епархије.)

(Наставак.)

Протопрезвитерат прњаворски.

Прњавор, парохија Мелентија Опачића, архимандрита и Луке Опачића, надзиратеља протопрезвитерата. Катихумена било је 304. Предавано је до „7 тајни новог завјета“. Успјех је био добар. Младеж се сабирала код цркве у Прњавору.

Штрпци, парохија Илије Школника, свештеника. Катихумена је било 395. Предавано је све прописане градиве. Успјех је био добар. Младеж се сабирала на Спасојевишту под церовима.

Виочани, парохија Милоша Радића, свештеника. Катихумена било 284. Предавано је до „7 дарова Духа светог“. Успјех добар. Младеж се сабирала код цркве у Виочанима.

Српска Мравица, парохија Симе Јанковића, свештеника. Катихумена било 288. Предавано до „7 грехова смртних“. Успјех је био добар. Младеж се сабирала код цркве у Срп. Мравици.

Кокори, парохија у администрацији пароха поточанског Цвије Милановића. Катихумена је било 251. Предавано је до „дјела милости душевне“. Успјех добар. Младеж се сабирала код цркве у Поточанима.

Поточани, парохија Цвије Милановића, свештеника. Катихумена је било 187. Предавано до „дјела милости душевне“. Успјех је био добар. Младеж се сабирала код цркве у Поточанима.

Драговићи, парохија Василије Игњатића, свештеника. Катихумена било 136. Предавано је до „7 грехова смртних“. Успјех је био довољан. Младеж се сабирала код цркве у Драговићима.

Ножићко, парохија Димитрија Микулића, свештеника. Катихумена било 162. Предавано је до „9 црквених заповједи.“ Успјех добар. Младеж се сабирала код цркве у Ножићком.

Бос. Свињар, парохија Симе Игњатића, свештеника. Катихумена је било 190. Предавано је до „7 дарова Духа светог.“ Успјех је био добар. Младеж се сабирала код цркве у Бос. Свињару.

Лепеница, парохија Петра Ђорђевића, свештеника. Катихумена је било 260. Предавано је до „9 плодова Духа светог.“ Успјех је био добар. Младеж се сабирала код цркве у Лепеници.

Палачковци, парохија Луке Хаџића, свештеника. Катихумена је било 204. Предавано је сво прописано градиво. Успјех врло добар. Младеж се сабирала код цркве у Палачковцима.

Бос. Кобаш, парохија Милорада Јелића, свештеника. Катихумена било 79. Предавано до „10 божјих заповједи.“ Успјех довољан. Младеж се сабирала код цркве у Кобашу.

И ако је скоро у цијелом овом протопрезвитерату владала заразна дјечија болест „Шарлах-дифтерија“, због које се младеж није могла нити смјела редовно на вјероучење сабирати, а нијесу се могли ни испити свуда на вријеме држати, нити је могао надзиратељ ради тога свуда испитима присуствовати, то је ипак постигнут успјех повољан. Надзиратељ Лука Опачић достављајући горњи извјештај о успјеху вјеронауке вели: „У опће се је свуда добар успјех постигао (како је немила болест препрјекe стављала) те је народу у овој страни заиста мила ова уста-нова. — У оним парохијама, гдје сам присуствовао и испитивања држао, видио сам да је успјех добар постигнут, што на част и препоруку служи дотичним свештеницима“.

(Наставиће се.)

Р а з н о.

Сава Поповић, протојереј и парох прибојски преселио се је у вјечност 29. децембра 1898. године, а сутрадан пет свештеника уз саучешће

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

свијех му парохијана спустише његове земне остатке у гроб под крило парохијалне цркве у Прибоју. Покојник је рођен у селу Прибоју 16. новембра 1836.; рукоположен за свештеника 13. маја 1858. а на 23. августа 1889. од митрополита Дионисија Илијевића за протојереја произведен. За чин свештенички припремао се је код тавнанскијех калуђера, те се је у благочинију и уставности покојни старец особито одликовао, а службе ни једне неби одслужио, док по вечерњи неби акатист Господу нашему Исусу Христу, пресветој Богородици, канон ангелу хранитељу а у јутру опет „канонъ ко сѣбѣмъ причащенію“ са придодатима молитвама читао. У цркви тачан, у парохији реван и на дому своме гостољубив за причу бијаше. И за све, што је добро и богоугодно био је одлучан, прегателан и истрајан, које црте свога карактера јасно је доказао при градњи цркве у Прибоју, која се је и први и други пут његовом иницијативом и започињала и довршавала. Четрдесет година служио је тихо, право и неуморно Богу и свом роду, кога је за свега живота свога свијем срцем љубио и с њиме и пред њиме вазда бивао. Нека му је радост вјечна, а блажен покој!

бп.

Књижевне вијести.

Српски Сион. Недјељни лист за црквено-просвјетне и автономне потребе српске православне митрополије карловачке. С благословом св. Синода. Власник: Њ. Светост српски патријарх Георгије. Уредник: протопрезвитер Јован Јеремић. Година IX. „Српски Сион“ излази сваке недјеље на цијелом табаку. Цијена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 ф., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Поједини бројеви стају 10 новч. Претплата, огласи, стјечајеви и рекламације шаљу се администрацији, а рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. Штампана: Српске манастирске штампарије у Ср. Карловцима. 1899.

Гласник православне далматинске цркве. Издавалац и уредник: протопрезвитер Спиридон Вуиновић. Год. VII. „Гласник“ излази свршетком сваког мјесеца на једном табаку. Претплата се шаље канцеларији еп. конзисторије у Задар (Zadar), а рукописи и огласи уредништву листа. Цијена је листу 3 фор. на цијелу годину. За стране земље 9 франака у злату. Штампарија Спире Артале у Задру 1899.

Школски лист. Издаје и уређује Никола Ђ. Вукићевић. Година XXX. „Школски лист“ излази један пут у мјесецу и стаје на цијелу гвдину 1:50 фор., а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници добивају лист у пола цијене. Дописи и претплата шаљу се: Уредништву „Школског листа“ у Сомбор (Аустро-Угарска). Штампарија Ф. Битермана и Сина у Сомбору. 1899.

Домаћица. Орган Женског Друштва и његових подружина. Год. XXII. Излази један пут мјесечно. Власник и издавалац: Женско Друштво у Биограду. Лист уређује Литерарни Одбор. Администрацију и експедицију листа врши управна чланица Катица Белимарковићка. Кнез Милошева улица бр. 14 у Биограду. Чланице „Женског Друштва“ и његових подружина добивају лист бесплатно, а за нечланице стаје на годину 6, а на пола године 3 динара. Краљевско-српска државна штампарија у Биограду. 1899.

Народски Гласник, Вагнин и одговорни уредник: К. Друшчевић.

Год. V. Лист издази четвртком. Уредништво издази се: улица Куле Кану № 2 (Мера) Археа: Direction du Journal Serbe: "Travnički Glasnik" Constantinople-Turquie (poste de Galata). Цијена је листу за Туреку и Босну на годину 40, на по године 20 гроша. За остале земље на годину 12, а на пола године 6 франака.

Штамарија Синова А. Зелића. Париград. 1899.

Наставник, лист професорског удружења. Књига X. Вагнин: Професорског Друштва. Одговорни уредник проф. Ранко Петровић. "Наставник" издази године у 10 мјесечних свезака (за вријеме школског распуста не издази) од четири табака, а етаје за чланове професорског Друштва и учитеље основних школа — чланове Учитељског Удружења — године 9 динара, а за друге претплатнике 10 динара, оуносно 5 ф. а. вр. Претплата се шаље управи Професорског Друштва или књижевници Велимира Валожића у Београду. Српска краљевска Археана штамарија, Београд 1899.

"Босанска Вила", Лист за забаву, поуку и књижевност. Вагнин и уредник: Никола Т. Кашиковић Сарајлија. Година XIV. "Босанска Вила" издази два пута мјесечно, сваког 15. и 30. Цијена је за све крајеве на годину 4 ф. На по год. 2 ф. Таки добирају лист за 3 ф. Претплата и рупоници шаљу се на уредништво. Учарајеу, штамарија Шпиндлера и Лешнера 1899.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Српско-православна АЕМ. Консигторија Дабро-босанска.

Број 607
Реп. I. бр. 229

ЕДИКТИ.

3-3

На молбу Мишле Беровића, рођене Јурића из Обљаја, која је Деванскога, позна се Мгличин законити суртур, Пајо Беровић, родом из Дивосела, у Лици, који је још 1887. тужитељку, као своју закониту сесту, рачунајући од дана првог едикта, потписаној консигторији као дужном суду у брачним процесима, писмено или лично пријави и мјесто свога етапованња озвачи, јер ће му се у противном случају, као одуштном поставити гужбени заступник, који ће га у поведеном брачном процесу до коначног рјешенја заступати.

У Сарајеу, 4. марта 1899.

АЕМ. Консигторија Дабро-босанска.

"Источник" издази два пута и то 15. и пошљедивел дана у мјесечу Цијена је листу на мјесечу 4 ф., а на пола године 2 ф.; за стране земље на мјесечу 5 ф., а на пола године 2.50 ф. Учитељама основних школа и ђацима даваће се лист у пола цијене. Претплата се шаље администрацији листа, а рупоници уреднишћу. Рупоници не враћају се.

Прва српска штамарија Ристе Ј. Савића и друга у Сарајеу.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

